

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

Başvuru Numarası : 2013/2370

Karar Tarihi : 11/12/2014

Başkan : Serruh KALELİ

Üyeler : Hicabi DURSUN

Erdal TERCAN

Zühtü ARSLAN

Hasan Tahsin GÖKCAN

Raportör : Bahadır YALÇINÖZ

Başvurucu : Kırmızı Gaa İnşaat Turizm Gıda Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.

Vekili : Av. Zeynelabidin POYRAZ

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvurucu, hakkında uygulanan idari para cezasına karşı açtığı davanın, duruşma yapılmadan ve idarenin cevabı kendisine tebliğ edilmeden, gerekçesiz bir şekilde reddedildiğini belirterek, Anayasa'nın 36. maddesinde tanımlanan adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru, 4/4/2013 tarihinde İzmir 22. Sulh Ceza Mahkemesi vasıtasıyla yapılmıştır. Dilekçe ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinde Komisyona sunulmasına engel bir eksikliğin bulunmadığı tespit edilmiştir.

3. Birinci Bölüm Birinci Komisyonunca, 15/7/2014 tarihinde kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına, dosyanın Bölüme gönderilmesine karar verilmiştir.

4. Bölüm Başkanı tarafından 24/7/2014 tarihinde kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

5. Adalet Bakanlığının 2/9/2014 tarihli görüş yazısı 18/9/2014 tarihinde başvuru vekiline tebliğ edilmiştir. Başvurucu, Bakanlık görüşüne cevaplarını içeren dilekçesini 2/10/2014 tarihinde sunmuştur.

III. OLAY VE OLGULAR

A. Olaylar

6. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle olaylar özetle şöyledir:

7. Başvurucu şirket hakkında, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü İzmir Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü tarafından "İl Müdürlüğünce yapılmak istenen

incelemeye süresi içinde icabet edilmeyerek iş yeri ile ilgili kayıt ve bilgilerin ibraz edilmemesi ve incelemenin engellenmesi" nedeniyle, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun 92. maddesinin ikinci fıkrasına muhalefetten aynı Kanun'un 107. maddesi uyarınca 10.873,00 TL idari para cezası uygulanmıştır.

8. Başvurucu, bu cezaya gerekçe gösterilen bilgi ve belgelerin istenmesine ilişkin idari yazının şirkete tebliğ edilmediğini, muhtara da tebligat bırakılmadığını belirterek cezaya itiraz etmiştir.

9. İzmir 10. Sulh Ceza Mahkemesi, 3/1/2013 tarihli ara kararı ile İzmir Çalışma ve İş Kurumu Müdürlüğünden idari para cezasına ilişkin olarak işlem dosyasında bulunan karar, tutanak ve dayanak teşkil eden tüm evrak örnekleri ile kararın tebliğine ilişkin tebligat evrakı örneğinin gönderilmesini istemiş, gelen evraklar üzerinde yaptığı inceleme sonucu 16/1/2013 tarih ve 2013/4 D. İş sayılı karar ile başvuruyu reddetmiştir. Ret gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Getirilen evraklar incelendiğinde: Başvuran şirket hakkında Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü tarafından yapılan şikayet soruşturması nedeniyle İl Müdürlüğünce hazırlanan yazıda istenilen belgelerin 06/08/2012 tarihinde kuruma ibraz edilmesinin istendiği, bu yazının başvuran şirketin adresine 26/07/2012 tarihinde tebliğ edildiği, istenilen belgelerin belirtilen tarihte ibraz edilmediği, bunun üzerine İzmir Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğünce düzenlenen 29/11/2012 tarih 482805 sayılı kararda şirket hakkında 4857 sayılı kanunun 92/2 maddesi yollamasıyla 10.7 maddesi gereğince 10.873 TL idari para cezası uygulanmasına karar verildiği, bu karara karşı süresinde itiraz başvurusunda bulunulduğu görülmekte olup; dosya kapsamı itibarıyla başvuruya konu karar usul ve mevzuata uygun olduğundan yapılan haksız başvurunun reddine karar verilmiştir."

10. Başvurucunun bu karara itiraz etmesi üzerine, İzmir 4. Asliye Ceza Mahkemesi itiraza konu kararın usul ve esasa uygun olduğu gerekçesine yer vermek suretiyle 15/2/2013 tarih ve 2013/139 D. İş sayılı kararı ile itirazın reddine karar vermiştir.

11. Karar, başvurucuya 5/3/2013 tarihinde tebliğ edilmiştir.

12. Anayasa Mahkemesine 4/4/2013 tarihinde bireysel başvuru yapılmıştır.

B. İlgili Hukuk

13. 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Başvuru yolu" kenar başlıklı 27. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir...."

14. 5326 sayılı Kanun'un "Başvurunun incelenmesi" kenar başlıklı 28. maddesinin ilgili fıkraları şöyledir:

“..."

(2) Başvurunun usulden kabulü halinde mahkeme dilekçenin bir örneğini ilgili kamu kurum ve kuruluşuna tebliğ eder.

(3) İlgili kamu kurum ve kuruluşu, başvuru dilekçesinin tebliği tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde mahkemeye cevap verir. Başvuru konusu idarî

yaptırma ilişkin işlem dosyasının tamamının bir örneği, cevap dilekçesi ile birlikte mahkemeye verilir. Mahkeme, işlem dosyasının aslını da ilgili kamu kurum ve kuruluşundan isteyebilir. Cevap dilekçesi, idarî yaptırım kararına karşı başvuruda bulunan kişi sayısından bir fazla nüsha olarak verilir.

(4) Mahkeme, başvuruda bulunan kişilere cevap dilekçesinin bir örneğini tebliğ eder; talep üzerine veya re'sen tarafları çağırarak belli bir gün ve saatte dinleyebilir. Dinleme için belirlenen günle tebligatın yapılacağı gün arasında en az bir haftalık zaman olmasına dikkat edilir. Dinleme sırasında taraflar veya avukatları hazır bulunur. Mazeretsiz olarak hazır bulunmama, yokluklarında karar verilmesine engel değildir. Bu husus, tebligat yazısında açıkça belirtilir.

...

(6) Dinlemede sırasıyla; hazır bulunan başvuru sahibi ve avukatı, ilgili kamu kurum ve kuruluşunun temsilcisi, varsa tanıklar dinlenir, bilirkişi raporu okunur, diğer deliller ortaya konulur.

(7) Mahkeme, ilgilileri dinledikten ve bütün delilleri ortaya koyduktan sonra aleyhinde idarî yaptırım kararı verilen ve hazır bulunan tarafa son sözünü sorar. Son söz hakkı, aleyhinde idarî yaptırım kararı verilen tarafın kanunî temsilcisi veya avukatı tarafından da kullanılabilir. Mahkeme son kararını hazır bulunan tarafların huzurunda açıklar.

(8) Mahkeme, son karar olarak idarî yaptırım kararının;

a) Hukuka uygun olması nedeniyle, "başvurunun reddine",

b) Hukuka aykırı olması nedeniyle, "idarî yaptırım kararının kaldırılmasına",

Karar verir.

..."

15. Anılan Kanun'un "İtiraz yolu" kenar başlıklı 29. maddesinin ilgili fıkraları ise şöyledir:

"(1) Mahkemenin verdiği son karara karşı, Ceza Muhakemesi Kanununa göre itiraz edilebilir. Bu itiraz, kararın tebliği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde yapılır.

(2) İtirazla ilgili karar, dosya üzerinden inceleme yapılarak verilir.

(3) Mahkeme, her bir itirazla ilgili olarak "itirazın kabulüne" veya "itirazın reddine" karar verir.

..."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

16. Mahkemenin 11/12/2014 tarihinde yapmış olduğu toplantıda, başvuru sahibinin 4/4/2013 tarih ve 2013/2370 numaralı bireysel başvurusu incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

17. Başvurucu, idari para cezası uygulanmasına neden olan bilgi ve belge istenilmesine konu davet yazısının şirkete tebliğ edilmediği iddiasının dikkate alınmadığını, sunulan delillerinin değerlendirilmediğini, derece mahkemelerince duruşma yapılmadığını,

dava dosyasına sunulan idarenin savunma dilekçesinin tebliğ edilmediğini ve derece mahkemesi kararlarının gerekçesiz olduğunu belirterek, Anayasa'nın 36. maddesinde tanımlanan adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüş ve yargılamanın yenilenmesine karar verilmesini istemiştir.

B. Değerlendirme

18. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp, olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder. Başvurucunun, adil yargılanma hakkı kapsamında ileri sürdüğü iddiaları, duruşma yapılmaması, silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkesi ile mahkeme kararlarının gerekçeli olmaması başlıkları altında değerlendirilecektir.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

i. Duruşma Yapılmamasının Adil Yargılanma Hakkını İhmal Ettiği İddiası

19. Başvurucu, duruşma yapılmadan karar verilmesi nedeniyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür

20. Adalet Bakanlığı görüşünde, dava konusu meselelerin “aşırı teknik” veya “tamamıyla hukuki” olmadığı hallerde duruşma yapılmasının zorunlu olduğu, dolayısıyla yazılı yargılamanın yeterli olmadığı, basit kabahate ilişkin davalarda (aşırı hız veya diğer trafik suçları gibi) tanıkların inandırıcılığının değerlendirilmesi ihtiyacı olmadığı sürece duruşmanın gerekli olmadığı ve yargılamanın yazılı yapılabileceği, başvuru konusu olayın basit yargılama gerektirdiği, ayrıca başvuru duruşma yapılması yönünde bir talebinin bulunmadığı hususlarının göz önünde bulundurulması gerektiği yönünde beyanda bulunmuştur.

21. Başvurucu, başvuru formundaki iddiaları tekrarlamıştır.

22. Anayasa'nın 141. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“Mahkemelerde duruşmalar herkese açıktır. Duruşmaların bir kısmının veya tamamının kapalı yapılmasına ancak genel ahlâkın veya kamu güvenliğinin kesin olarak gerekli kıldığı hallerde karar verilebilir.”

23. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkının temel unsurlarından biri de Anayasa'nın 141. maddesinde düzenlenen yargılamanın açık ve duruşmalı yapılması ilkesidir. Yargılamanın açıklığı ilkesinin amacı adli mekanizmanın işleyişini kamu denetimine açarak yargılama faaliyetinin saydamlığını güvence altına almak ve yargılamada keyifliliği önlemektir. Bu yönüyle, hukuk devletini gerçekleştirmenin en önemli araçlarından biridir. Özellikle ceza davalarında yargılamanın duruşmalı ve aleni yapılması silahların eşitliği ilkesinin ve savunma haklarının güvencesini oluşturur. Ancak bu her türlü yargılamanın mutlaka duruşmalı yapılması zorunluluğu anlamına gelmez. Adil yargılama ilkelerine uyulmak şartıyla usul ekonomisi ve iş yükünün azaltılması gibi amaçlarla bazı yargılamaların duruşmadan istisna tutulması ve duruşma yapılmaksızın karara bağlanması anayasal hakların ihlalini oluşturmaz (B. No: 2013/664, 17/9/2013, § 32).

24. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) 6. maddesinde “aleni yargılama” hakkının tanınması, zorunlu olarak “sözlü yargılama” hakkını da içerir. Bununla birlikte, Sözleşme'nin 6. maddesinde yer alan söz konusu yükümlülük, mutlak olmayıp, taraflarının şüpheye yer vermeyecek şekilde bu haklarından vazgeçmesi ve kamu yararının duruşma yapılmasını gerekli kıldığı bir durumun bulunmaması hâlinde, duruşma

yapılmayabilir. Vazgeçmenin, açıkça veya zımnen yapılması mümkündür. Duruşma yapılmasına ilişkin talebin sürdürülmemesi ya da hiç ileri sürülmemesi, zımnen vazgeçmeye örnek gösterilebilir. Bunun yanında dava dosyası ve tarafların yazılı görüşleri temelinde yeterince çözülemeyen hukuki ve olgusal herhangi bir sorunla karşılaşılması örneğinde olduğu gibi yargılamanın istisnai koşulları da duruşma yapılmasını gerektirmeyebilir (Benzer yöndeki AİHM kararları için bkz. *Blom/İsveç*, B. No:28338/95, 14/3/2000; *Eksert Turizm Taşımacılık Tekstil Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti/Türkiye ve diğer 7 başvuru*, B. No:40988/06, 2/7/2013).

25. Başvuruya konu davanın koşullarına bakıldığında, başvurunun incelemeye esas kayıt ve belgeleri ibraz etmediğinden bahisle uygulanan para cezasının kaldırılmasına ilişkin uyuşmazlığın çözüme kavuşturulmasında dosya kapsamındaki bilgi ve belgelerin yeterli olduğu, İlk Derece Mahkemesinin, idari para cezasına ilişkin olarak işlem dosyasında bulunan karar, tutanak ve dayanak teşkil eden tüm evrak örnekleri ile kararın tebliğine ilişkin tebligat evrakı örneğinin para cezasını uygulayan ilgili idareden temin etmesinin ardından başvuruyu karara bağladığı, diğer taraftan başvurunun itiraz başvurusunda ve bu başvurunun reddi üzerine yaptığı başvuruda duruşma yapılması yönünde bir talebinin de bulunmadığı, tüm bu hususlar bir arada değerlendirildiğinde, başvuruya konu davada duruşma yapılmamasının bir bütün olarak yargılamanın adillğine zarar vermediği ve duruşmalı yargılama hakkının ihlal edilmediği anlaşılmaktadır.

26. Açıklanan nedenlerle, duruşmalı yargılama hakkına yönelik bir ihlalin olmadığı açık olduğundan başvurunun bu kısmının “açıkça dayanaktan yoksun olması” nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

ii. Silahların Eşitliği ve Çelişmeli Yargılama İlkesinin İhlal Edildiği İddiası

27. Başvurucu, davalı idare tarafından sunulan savunma dilekçesinin ve ilgili belgelerin kendisine tebliğ edilmeden karar verilmesi nedeniyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür

28. Adalet Bakanlığı görüşünde, adil yargılama ilkesinde yer alan güvencelerden birinin de silahların eşitliği ilkesi olduğu, bu ilke gereği davanın taraflarından birinin diğeri karşısında zayıf duruma düşürülmemesi gerektiği, somut başvuruda başvurunun yaptığı itiraz üzerine idare tarafından İlk Derece Mahkemesine sunulan savunma dilekçesini tebliğ ettiğine dair dosyada bir bilginin mevcut olmadığı, bu durumun silahların eşitliği ilkesinin ihlal edilip edilmediği incelenirken göz önünde bulundurulması gerektiği yönünde beyanda bulunmuştur.

29. Başvurucu, başvuru formundaki iddiaları tekrarlamıştır.

30. Yapılan yargılama sırasında tanık dinletme hakkı da dâhil olmak üzere delillerin ibrazı ve değerlendirilmesi adil yargılanma hakkının unsurlarından biri olarak kabul edilen silahların eşitliği ilkesi kapsamında kabul edilmekte olup, bu hak adil yargılanma hakkının somut görünümlerinden biridir. Anayasa Mahkemesi de Anayasa'nın 36. maddesi uyarınca inceleme yaptığı bir çok kararında, ilgili hükmü Sözleşme'nin 6. maddesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) içtihadı ışığında yorumlamak suretiyle, gerek Sözleşme'nin lafzi içeriğinde yer alan gerek AİHM içtihadıyla adil yargılanma hakkının kapsamına dâhil edilen silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkesi gibi ilke ve haklara, Anayasa'nın 36. maddesi kapsamında yer vermektedir (B. No.2012/13, 2/7/2013, § 38).

31. Taraflar arasında hakkaniyete uygun bir dengenin sağlanmasını amaçlayan silahların eşitliği ilkesi, mahkeme önünde sahip olunan hak ve yükümlülükler bakımından taraflar arasında eşitliğin sağlanması ve bu dengenin yargılamanın her aşamasında korunmasını ifade etmekte olup, bu usuli güvence gereğince, uyuşmazlığın her iki tarafına da savunmasının temel dayanağı olan delilleri sunma imkânı tanınmalıdır (B.No. 2013/2116, 23/1/2014, § 18; Benzer yöndeki AİHM kararı için bkz. *De Haes ve Gijssels/Belçika*, B. No. 19983/92, 24/02/1997, § 53).

32. Adil yargılanma hakkının unsurlarından olan çelişmeli yargılama ilkesi ise taraflara dava malzemesi hakkında bilgi sahibi olma ve yorum yapma hakkının tanınmasını ve bu nedenle tarafların yargılamanın bütününe aktif olarak katılmasını gerektirmektedir. Bu anlamda, mahkemece tarafların dinlenilmemesi, delillere karşı çıkma imkanı verilmemesi, yargılama faaliyetinin hakkaniyete aykırı hale gelmesine neden olabilecektir (Benzer yöndeki AİHM kararı için bkz. *Ruiz-Mateos/İspanya*, B. No.12952/87, 23/06/1993, § 63). Çelişmeli yargılama ilkesi, silahların eşitliği ilkesi ile yakından ilişkili olup, bu iki ilke birbirini tamamlar niteliktedir. Zira çelişmeli yargılama ilkesinin ihlal edilmesi durumunda, davasını savunabilmesi açısından taraflar arasındaki denge bozulacaktır. Çelişmeli yargılamanın medeni haklara ilişkin davalarda da kabul ediliyor olması, medeni bir hakka ilişkin yargılamada tarafların duruşmada hazır bulunması da dahil olmak üzere, yargılamanın bütününe aktif olarak katılmalarını gerektirir (B. No. 2013/1780, 20/3/2014, § 25).

33. Anayasa Mahkemesinin silahların eşitliği ve çelişmeli yargılanma ilkeleri bağlamında yapacağı inceleme, başvuru konusu yargılamanın bütünlüğü içinde adil olup olmadığının değerlendirilmesidir (B. No. 2013/2116, 23/1/2014, § 22).

34. İdari para cezasının kaldırılması istemiyle Sulh Ceza Mahkemesi açılan davada, davalı idarenin savunma dilekçesi ve eklerinin başvurucuya tebliğ edilmediği anlaşılmaktadır. Ancak, başvurucunun Sulh Ceza Mahkemesince verilen karara karşı Asliye Ceza Mahkemesine sunduğu itiraz dilekçesi incelendiğinde; kendisine tebliğ edilmeyen savunma dilekçesinden ve eklerinden itiraz aşamasında haberdar olduğu ve anılan dilekçede ileri sürülen hususlara ilişkin olarak görüşlerini hazırlama ve mahkemeye sunma imkânı bulunduğu anlaşılmakta olup, ayrıca itiraz dilekçesinde davalı idare savunmasının kendisine tebliğ edilmediği yönünde bir hususu da ileri sürmediği, bireysel başvuru formunda da Asliye Ceza Mahkemesine yaptığı itiraz başvurusundan önce davalı idare tarafından sunulan savunma dilekçesi ve eklerine ulaşıldığı, bunlara karşı delil toplama yoluna gidildiği ve itirazların Asliye Ceza Mahkemesine sunulduğu ifade edilmiştir.

35. Bu kapsamda başvurucunun yargılamanın sonucunu etkileyecek usuli bir imkândan mahrum bırakılmasının söz konusu olmadığı ve başvuruya konu yargılama sürecine bir bütün olarak bakıldığında, başvurucuya karşı tarafça ileri sürülen veya dava dosyasına intikal eden dava malzemesine ulaşma, bunları tetkik ile beyan ve itirazlarını ileri sürme imkânı verilerek yargılamaya aktif katılımının temin edildiği anlaşılmaktadır. Sonuç olarak somut olayda silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkesinin ihlal edilmediği anlaşılmaktadır.

36. Açıklanan nedenlerle, Mahkeme kararlarında silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkelerine yönelik açık bir ihlalin olmadığı anlaşıldığından, başvurunun bu kısmının, diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin “açıkça dayanaktan yoksun olması” nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

iii. Mahkeme Kararlarının Gereksiz Olduğu İddiası

37. Başvurucunun gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkin başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olmadığı anlaşılmaktadır. Kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmaması nedeniyle kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

38. Başvurucu, idari para cezası uygulanmasına neden olan bilgi ve belge istenmesine ilişkin davet yazısının şirkete tebliğ edilmediği iddiasının dikkate alınmadığını, sunulan delillerinin değerlendirilmediğini, Sulh Ceza Mahkemesi kararına karşı yaptığı itiraz başvurusunda, davet yazısının tebligat alındısında ismi bulunan ve komşusu olarak gösterilen kişinin muhtarlık kaydının bulunmadığı yönünde muhtarlık belgesini ibraz etmesine karşın bu itirazının da karşılanmadığını belirterek, adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

39. Anayasa'nın "*Hak arama hürriyeti*" kenar başlıklı 36. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir."

40. Anayasa'nın "*Duruşmaların açık ve kararların gerekçeli olması*" kenar başlıklı 141. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

"Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır."

41. Sözleşme'nin "*Adil yargılanma hakkı*" kenar başlıklı 6. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Herkes medeni hak ve yükümlülükleri ile ilgili uyuşmazlıklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, kanunla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmesini isteme hakkına sahiptir."

42. Yapılan yargılama sırasında tanık dinletme hakkı da dâhil olmak üzere delillerin ibrazı ve değerlendirilmesi adil yargılanma hakkının unsurlarından biri olarak kabul edilen silahların eşitliği ilkesi kapsamında kabul edilmekte olup, bu hak ve gerekçeli karar hakkı da makul sürede yargılanma hakkı gibi, adil yargılanma hakkının somut görünümleridir. Anayasa Mahkemesi de Anayasa'nın 36. maddesi uyarınca inceleme yaptığı birçok kararında, ilgili hükmü Sözleşme'nin 6. maddesi ve AİHM içtihadı ışığında yorumlamak suretiyle, Sözleşmenin lâfzî içeriğinde yer alan ve AİHM içtihadıyla adil yargılanma hakkının kapsamına dâhil edilen gerekçeli karar hakkı ve silahların eşitliği ilkesi gibi ilke ve haklara, Anayasa'nın 36. maddesi kapsamında yer vermektedir (B. No: 2012/13, 2/7/2013, § 38). Ayrıca, hakkaniyete uygun yargılamanın bir unsuru olan gerekçeli karar hakkı, Anayasa'nın 141. maddesinin 1. fıkrasında yer verilen "*Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır*" hükmüyle, mahkemelerin uyması gereken bir yükümlülük olarak düzenlenmiştir.

43. Mahkeme kararlarının gerekçeli olması adil yargılanma hakkının unsurlarından birisi olmakla beraber, bu hak yargılamada ileri sürülen her türlü iddia ve savunmaya ayrıntılı şekilde yanıt verilmesi şeklinde anlaşılamaz. Bu nedenle, gerekçe gösterme zorunluluğunun kapsamı kararın niteliğine göre değişebilir. Bununla birlikte

başvurucunun ayrı ve açık bir yanıt verilmesini gerektiren usul veya esas dair iddialarının cevapsız bırakılmış olması bir hak ihlaline neden olacaktır (B. No: 2013/1213, 4/12/2013, § 26).

44. Kanun yolu mahkemelerince verilen karar gerekçelerinin ayrıntılı olmaması, ilk derece mahkemesi kararlarında yer verilen gerekçelerin onama kararlarında kabul edilmiş olduğu şeklinde yorumlanmakla beraber (bkz. *Garcia Ruiz/İspanya*, B. No: 30544/96, 21/1/1999, § 26) başvuru dileyenlerin dile getirmesine rağmen ilk derece mahkemesinin de tartışmadığı esaslı hususlara ilişkin temyiz başvurularıyla başvuru usul haklarının ihlal edildiğine yönelik somut şikâyetlerinin temyiz incelemesinde tartışılmaması gerekçeli karar hakkının ihlali olarak görülebilir (B. No: 2012/603, 20/2/2014, § 49).

45. Başvuru konusu olayda İlk Derece Mahkemesi, başvuru hakkında yapılan soruşturma nedeniyle Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü tarafından hazırlanan yazıda belirtilen belgelerin 6/8/2012 tarihinde kuruma ibraz edilmesinin istendiği, bu yazının 26/7/2012 tarihinde tebliğ edilmesine karşın istenilen belgelerin belirtilen tarihte ibraz edilmemesi nedeniyle başvurucuya verilen para cezasının usul ve mevzuata uygun olduğu gerekçesiyle yapılan itirazın reddine karar vermiştir.

46. İlk Derece Mahkemesi tarafından davalı idarenin savunma dilekçesi ve ekleri başvurucuya tebliğ edilmemiş olup, davanın reddedilmesi sonrasında başvuru tarafından savunma dilekçesi ve eklerine ulaşıldığı, bu aşamada başvuru davalı tarafından açıldığında bilmediği ve bu sebeple dava dilekçesinde ileri sürmediği davet yazısına ait bilgi ve tebligat alındısına ilişkin iddialarını Asliye Ceza Mahkemesine yaptığı itirazda belirttiği, anılan dilekçeye, davet yazısının tebligat alındısında komşusu olarak ismi yazılan kişinin ikamet ettiği mahallede kaydının bulunmadığına dair mahalle muhtarlığından alınan belgeyi ve tebligatın mahalle muhtarına yapıldığı belirtilmesine rağmen muhtarın kendisine böyle bir tebligat yapılmadığını ifade ettiği hususunu da ileri sürdüğü görülmektedir. Ancak Asliye Ceza Mahkemesinin ise bu yeni iddialara ilişkin bir değerlendirme yapmaksızın, itiraza konu kararın usul ve esasa uygun olduğu gerekçesine yer vermek suretiyle başvuruyu reddettiği görülmektedir.

47. Bu durumda, bilgi ve belgelerin istenilmesine ilişkin davet yazısının tebligat alındısında ismi geçen kişinin başvuru davalı tarafından komşusu olmadığına ilişkin muhtarlık belgesinin Asliye Ceza Mahkemesi kararında tartışılmadığı ve değerlendirilmediği, oysa esasa etkili olan bu iddianın İlk Derece Mahkemesi kararına atf yapılarak karşılanacak iddia niteliğinde olmadığı, zira İlk Derece Mahkemesi kararında bu hususa ilişkin bir değerlendirmenin yapılmadığı görülmekle yargılama sürecine bir bütün olarak bakıldığında, başvuru davalı tarafından gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır.

48. Belirtilen nedenlerle, başvuru davalı tarafından Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

3. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

49. Başvuru davalı, anayasal haklarının ihlal edildiğini belirterek ve ihlalin ortadan kaldırılması yönünde karar verilmesini talep etmektedir.

50. 6216 sayılı Kanun'un "Kararlar" kenar başlıklı 50. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

"Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan

hâllerde başvuru lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme. Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir.”

51. Başvuru konusu olayda tespit edilen ihlal, adil yargılanma hakkının unsurlarından olan gerekçeli karar hakkının ihlal edilmesinden kaynaklandığından ve ihlalin yeniden yargılama yapılarak ortadan kaldırılmasında hukuki yarar bulunduğundan, 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrası gereğince ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere kararın bir örneğinin ilgili mahkemeye gönderilmesine karar verilmesi gerekir.

52. Başvurucu tarafından yapılan ve dosyadaki belgeler uyarınca tespit edilen 198,35 TL başvuru harcı ve 1.500,00 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 1.698,35 TL yargılama giderinin başvurucuya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Başvurucunun

1. Duruşma yapılmamasının adil yargılanma hakkını ihlal ettiği iddiasının “açıkça dayanaktan yoksun olması”,

2. Silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkesinin ihlal edildiği iddiasının “açıkça dayanaktan yoksun olması”,

nedenleriyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

3. Mahkeme kararlarının gerekçesiz olduğu iddiasının KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Gerekçeli karar hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. İhlal ve ihlalin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere kararın bir örneğinin İzmir 4. Asliye Ceza Mahkemesine GÖNDERİLMESİNE,

D. Başvurucu tarafından yapılan 198,35 TL başvuru harcı ve 1.500,00 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 1.698,35 TL yargılama giderinin BAŞVURUCUYA ÖDENMESİNE,

E. Ödemelerin, kararın tebliğini takiben başvurucunun Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına; ödemede gecikme olması halinde, bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal faiz uygulanmasına,

11/12/2014 tarihinde **OY BİRLİĞİYLE** karar verildi.

Başkan
Serruh KALELİ

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Erdal TERCAN

Üye
Zühtü ARSLAN

Üye
Hasan Tahsin GÖKCAN